

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT TIBBIYOT INSTITUTI

"PEDIATRIYA" FAKULTETI

LOTIN TILI FANIDAN

KURS ISHI

Mavzu: **Yurak** (anatomiya, klinika va retseptura)

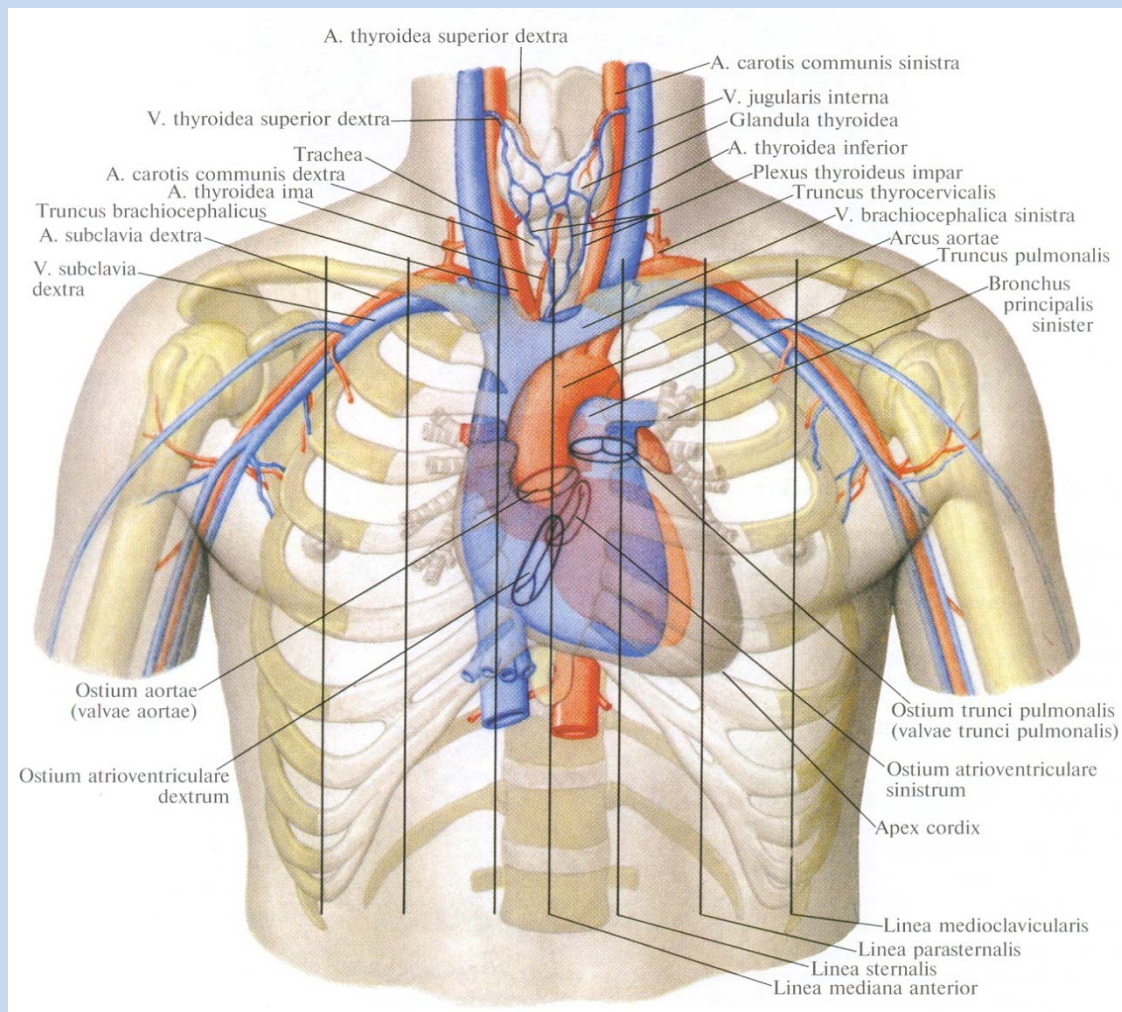

Umarov Hamdam Tirkashovich

Samarqand-2013

YURAK TOPOGRAFIYASI

No1

No1

ARTERIA COROTIS COMMUNIS SINISTRA- CHAP UMUMIY UYQU ARTERIYASI

VENA JUGULARIS INTERNA- ICHKI BO'YINTURUQ VENASI

GLANDULA THYROIDEA -QALQONSIMON BEZ

ARTERIA THYROIDEA INFERIOR -PASTKI QALQONSIMON ARTERIYA

VENA BRACHIOCEPHALICA SINISTRA -CHAP YELKA BOSH VENASI

ARCUS AORTAE -AORTA YOYI

TRUNCUS PULMONALIS O'PKA POYASI-

BRONCHUS PRINCIPALIS SINISTER-CHAP BOSH BRONX

OSTIUM TRUNCII PULMONALIS-O'PKA POYASI TESHIGI-

OSTIUM ATRIOVENTRICULARE SINISTRUM-CHAP BO'LMACHA QORINCHA
TESHIGI

APEX CORDIS-YURAK UCHI

LINEA MEDIOCLAVICULARIS-O'RTA O'MROV CHIZIG'I

LINEA PARASTERNALIS-TO'SH YON CHIZIG'I

LINEA STERNALIS-O'MROV CHIZIG'

LINEA MEDIA ANTERIOR-OLDINGI O'RTA CHIZIQ

ARTERIA THYROIDEA SUPERIOR DEXTRA-O'NG YUQORI QALQONSIMON
ARTERIYA

VENA THYROIDEA SUPERIOR DEXTRA O'NG YUQORI QALQONSIMON VENA
TRACHEA KEKIRDAK

ARTERIA COROTIS COMMUNIS DEXTRA-O'NG UMUMIY UYQU ARTERIYASI

TRUNCUS BRACHIOCEPHALICUS-YELKA BOSH POYASI

ARTERIA SUBCLAVIA DEXTRA-O'NG O'MROV OSTI ARTERIYASI

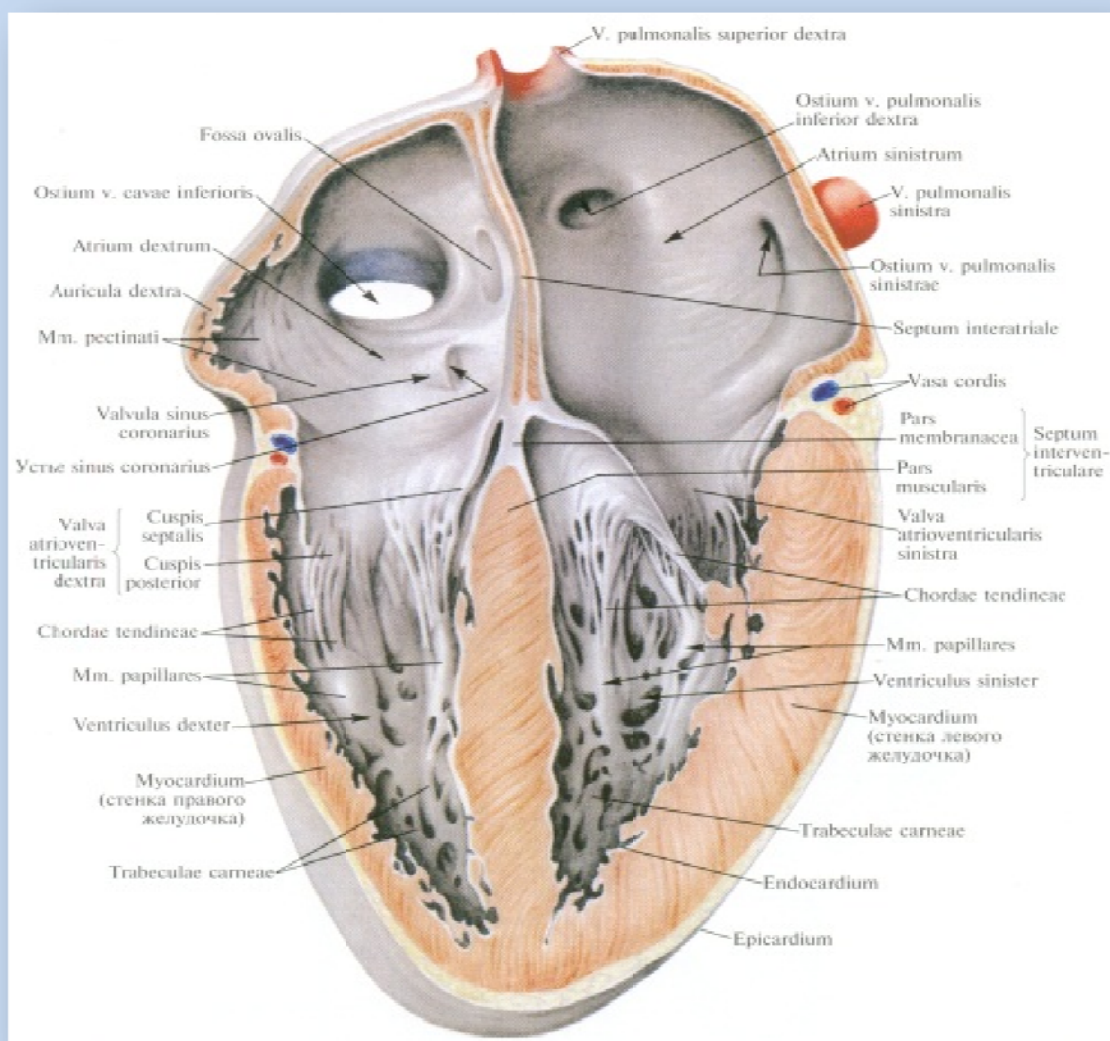
VENA SUBCLAVIA DEXTRA-O'NG O'MROV OSTI VENASI

VALVAE AORTAE-AORTA QOPQOG'I

OSTIUM ATRIOVENTRICULARE DEXTRUM-O'NG BO'LMACHA QORINCHA
TESHIGI

YURAK TUZILISHI

№2

№2

Vena pulmonalis superior dextra-o'ng yuqorigi o'pka vensasi
Ostium vena pulmonalis inferior dextra-o'ng pastki o'pka vena teshigi

Atrium sinistrum-chap bo'lmacha

Vena pulmonalis sinistra-chap o'pkavenasi

Ostium vena pulmonalis sinistrae-chap o'pka vena teshidi

Septum interatriale-bo'lmachalararo to'siq

Vasa cordis-yurak tomirlari

Pars membranacea-pardali qism

Pars muscularis-muskul qism

Valva atrio ventricularis sinistra-chap bo'lmacha-qorincha qopqog'i

Chordae tendineae-payning tog'aylari

Musculi papillares-so'rgichsimon muskular

Ventriculus sinister-chap qorincha

Myocardium-miokard

Endocardium-endokard

Epicardium-epikard

Fossa ovalis-ovalsimon chuqurcha

Ostium vena cavae inferioris-pastki kovak vena teshigi

Atrium dextra-o'ng bo'lmacha

Auricula dextra-o'ng quloqcha

Musculi pectinate-taroqsimon muskul

Sinus coronaries-tojsimon sinus

Ventriculus dextra-o'ng qorincha

Cor-Yurak

apex cordis-Yurak uchi

basis cordi- Yurakning keng asosi

facies sterno costalis-To'sh qovurg'a yuzasi

facies diaphragmatica-Diafragma yuzasi

facies pulmonalis dexter-O'ng o'pka yuzasi

facies pulmonalis sinistra-Chap o'pka yuzasi

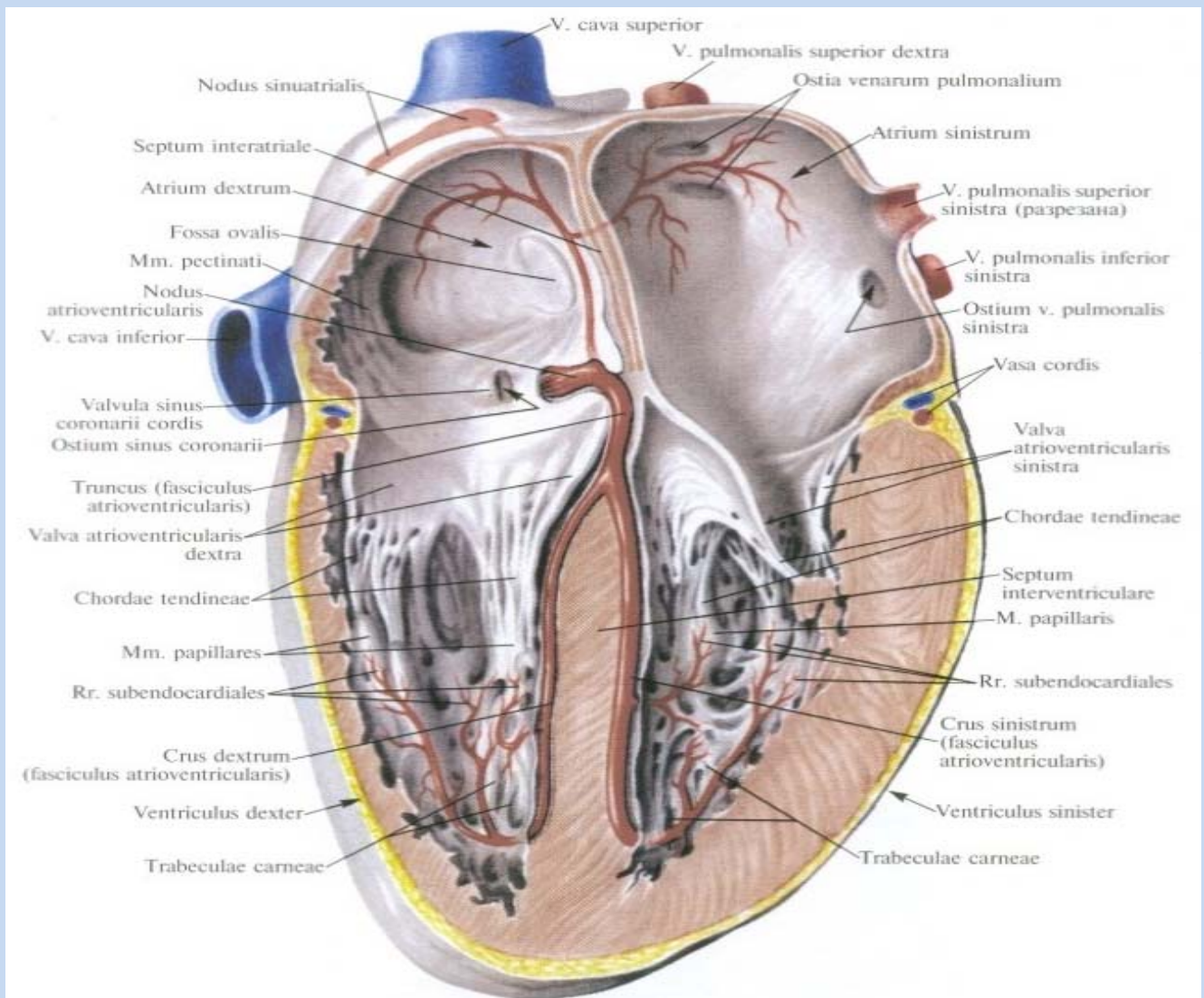
sulcus coronaries-Tojsimon arteriya egati

sulcus interventricularis anterior-Qorinchalar o'rtasidagi oldingi egat

sulcus interventricularis posterior-Qorinchalar o'rtasidagi orqa egat

YURAK KAMERALARI

№3

№3

Vena cava superior-o'ng kovak vena

Vena pulmonalis superior dextra-o'ng yuqori o'pka venasi

Ostia venarum pulmonalium-o'pka vena teshiklari

Atrium sinistrum-chap bo'lmacha

Vena pulmonalis superior sinistra-chap yuqorigi o'pka venasi

Vane pulmonalis inferior sinistra –chap pastki o'pka venasi

Ostium vena pulmonalis sinistra-chap o'pka vena teshigi

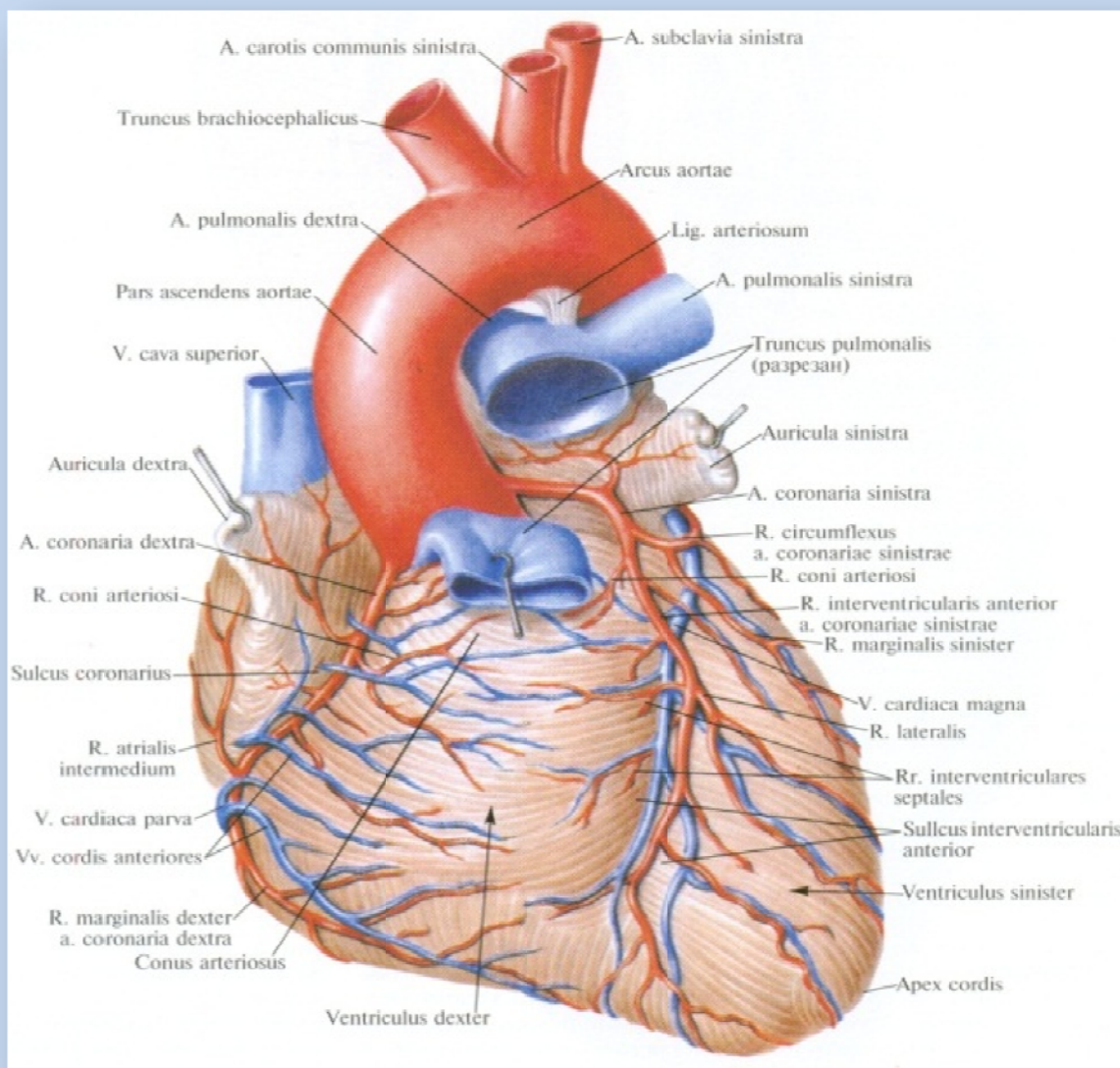
Vasa cordis-yuraknin tomirlari

Chordae tendinae-payning tog'aylari
Septum interventriculare-qorinchalararo to'siq
Musculus papillaris-so'rgichsimon mushak
Ramisubendocardiales-endokard osti yo'ylar
Fasciculus atrioventricularis-bo'lmacha qorinchalararo fatsiyasi
Ventriculus sinister-chap qorincha
Septum interatriale-bo'lmachalararo to'siq
Atrium dextrum –o'ng bo'lma
Fossa ovalis –ovalsimon chuqurcha
Mm pectinate-taroqsimon mushaklar
Nodus atrioventricularis-qorincha-bo'lmachalararo tugun
Vena cava inferior-pastki kovak vena
Valvula sinus coronarii cordis-yurakning toj sinus qopqog'i
Ostium sinus coronarii-tojsimon sinus teshigi
Atrium dextrum-O'ng bo'lmacha
Septum interatriale-Bo'lmachalararo to'siq
Fossa ovalis-Oval chuqurcha
auricula dextra-O'ng quloqcha
mm.pectinate-Taroqsimon mushak
ostium venae cavae superioris- O'ng bo'lmacha devoridagi yuqorigi kovak vena
ostium venae cavae inferius-O'ng bo'lmacha devoridagi pastki kovak vena
sinus coronarius-Tojsimon sinus
valvula sinus coronaria-Tojsimon sinus klapani
ventriculus dexter-O'ng qorincha
pars muscularis- Mushak qismi
pars membranacea- Parda qismi
ostium atrioventricularae-Qorinchalararo tirqish-

ostium trunci pulmonalis-O'pka poyasi teshigi-
cuspus anterior-Qopqoqning oldingi tabaqasi
cuspus posterior-Qopqoqnirqa tabaqasi
cuspus septalis-Qopqoqning ichki to'siq tabaqasi-
chordae tendineae-Paysimon ipchalar-
atrium sinistrum-Chap bo'lmacha
auricula sinistra-Chap quloqcha
ostium atrioventriculare sinistrum-Katta chap atrioventrikular tirqish
ventriculus sinister-Chap qorincha
ostium aorticum-Aorta teshigi
valva atrioventricularis sinistra seu bicuspidalis- Atrioventricular tirqishdagi ikki tabaqali qopqoq
cuspus anterior-Oldingi tabaqa
mm.papillaris anterior-Oldingiso'rg'ichsimon mushak
valva semilunaris -Yarimoysimon qopqoq
endocardium- Endokard
myocardium- Miokard
annuli fibrosi dexter-O'ng fibroz xalqa
vortex cordis-Yurak girdobi

YURAKDAGI NERV VA QON TOMIRLAR

№5

№5

Nodus sinatrialis- Sinus-atrial tugun

Nodus atrio ventricularis-Bo'lmacha-qorincha tuguni

Fasciculus atrioventricularis- Bo'lmacha-qorincha dastasi

Crus dextrum-O'ng oyoqcha

Crus sinistrum -Chap oyoqcha

Arteria coronaria dextra-O'ng tojsimon arteriya

Ramus interventricularis posterior-Yirik qorinchalararo shoxi

Arteria coronaria sinistra-Chap tojsimon arteriya

Sinus coronaries- Tojsimon sinus

Vena cordis magna- Yurakning katta venasi

Vena cordis media- Yurakning o'rta venasi

Vena cordis parva- Yurakning kichik venasi

Vena ventriculi sinistri- Chap qorincha venasi

Vena obliqua atria sinistri- Chap bo'lmachaning qiyshiq venasi-

Venae cordis anteriores- Qon yig'uvchi vena

Venae cordis minimae-Yurakning kichik venalari

Lympha-Limfa

Plexus cardiacus superficialis-Yurakning yuza chigali-

Plexus cardiacus profundus-Yurakning chuqur chigali-

Plexus coronarius sinister-Chap arteriyalar devori-

Plexus coronaries dexter-O'ng arteriyalar devori-

Ganglia cardiac-Yurak tugunchalari

Arteria subclavia sinistra -chap o'mrov osti arteriyasi

Arcus aortae -aorta yoyi

Ligamentum arteriosum-arteriya boylami

Arteria pulmonalis sinistra-chap o'pka arteriyasi

Truncus pulmonalis -o'pka poyasi

Auricular sinistra-chap quloqcha

Arteria coronaria sinistra-chap toj arteriyasi

Vena cardiaca magna-katta yurak venasi

Sulcus interventricularis anterior -oldingi qorinchalararo egat

Arteria carotis communis sinistra-chap umumiy uyqu arteriyasi

Truncus brachio cephalicus-yelka bosh poyasi

Arteria pulmonalis dextra -o'ng o'pka arteriyasi

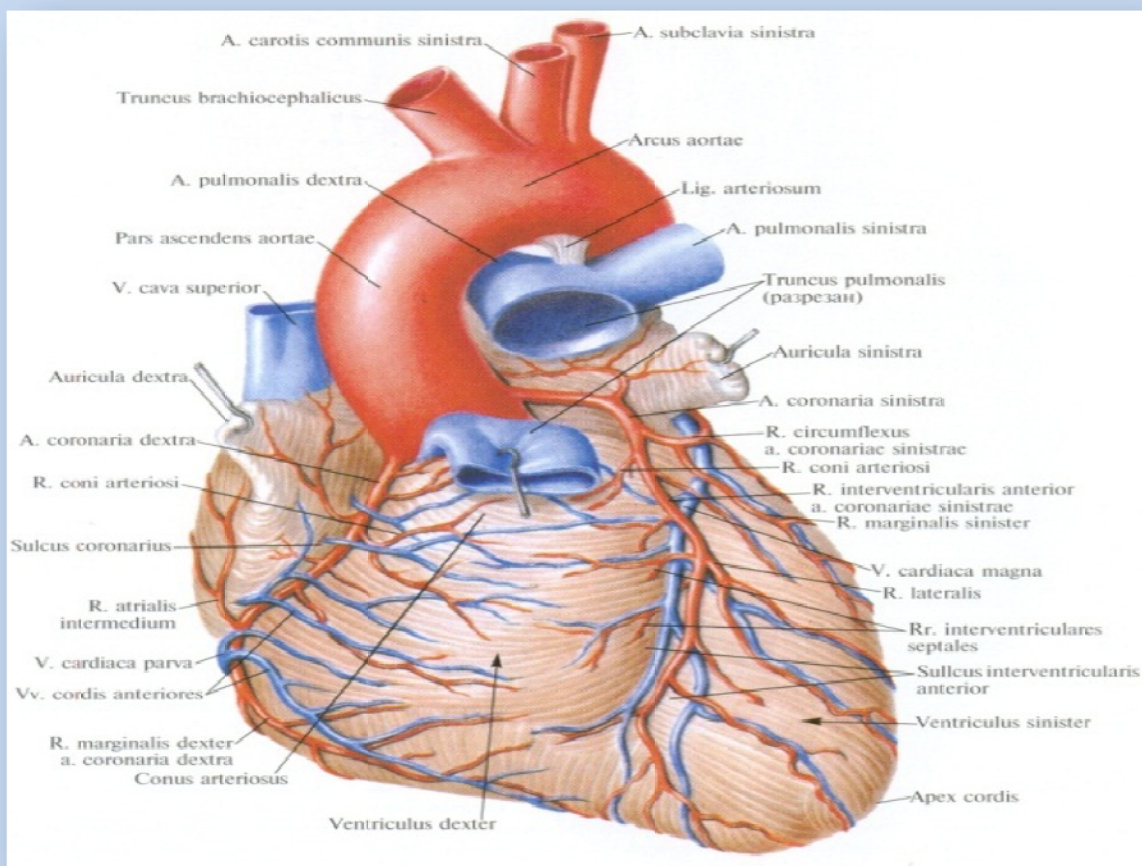
Pars pulmonalis dextra -o'ng o'pka qismi

Vena cava superior-yuqori kovak vena

Auricula dextra -o'ng quloqcha

Arteria coronaria dextra -o'ng toj arteriya

YURAK QON TOMIR KASALLIKLARI.

Cardiologia-Yurak kasalliklarini o'rganuvchi fan

Cardiolog-yurak kasalliklarini o'rganuvchi shifokor.

Cardialgia-yurakdagi og'riq.Yurak kasalliklarida kuzatiladigan sanchuvchi,qisuvchi og'riqlar.

Cardioptosis- yurakning siljishi.

Mitral klapan yetishmovchiligida yurak chapga yuqoriga siljigan bo'ladi,

Mitral stenozida –yurak yuqoriga va o'ngga siljigan bo'ladi.

Qon bosimi yuqori bo'lganda–yueakning absolyut chegarasi va yurakning cho'qqi turtkisi chapga siljigan bo'ladi.

Aortal klapan –yetishmovchiligida pastga va chaga siljigan bo’ladi.

Perikard (**Pericardium**)-yurakning tashqi qavati.

Epikard (**Epicardium**)-yurakning tashqi qavatini o’rab turuvchi qavat.

Miokard (**Myocardium**)-yurakning muskulli qavati.

Yurak yetishmovchiligi- yurakning normal gemodinamikasini taminlash uchun kerak bo’lgan qonni kam miqdorda chiqarish holatiga aytiladi.

Taxikardiya(**tachycardium**)-yurak urish sonining tezlashishi YUE ga xos belgi;doimiy yoki xuruj ko’rinishida bo’lishi va normal yoki o’zgargan yurak ritmi bilan kechishi mumkin.

Sianoz(**cyanosis**)-yurak yetishmovchiligining klinik belgisi bo’lib u ,shilliq qavat va terining ko’kimtir rangga kirishi bilan tafsiflanadi.

Miokard infarkti (**infarctus myocardus**)-yurak muskullarining qon bilan taminlanishining buzilishi natijasida kelib chiqadigan kasallik.

Stenokardiya (**stenocardium**) –ko’krak qisish kasalligi,to’sh orqasida paydo bo’ladigan kasallik turi.

Endokardit (**endocarditis**)-yurakning endokard qavatining yallig’lanishi.

Miokardit (**myocarditis**)- bu yurak muskul pardasining yallig'lanishidir. Belgilari lanjlik, xansirash, xarorat ko'tarilishi, taxikardiya boshlanishi.

Kardiomiopatiyalar (**Cardiomyopathiae**)—asosan miokardning funksional yetishmovchiligiga aloqador bo'lgan bir guruh kasalliklar.

Perikardit (**pericarditis**)-yurakning perikard qavatida turli yallig'lanishlar tufayli kelib chiqadigan kasallik.

Mitral yurak nuqsoni-ko'pincha revmatik endokarditda yuzaga keladigan kasallik.

Yurak kasalliklariga tegishli dorilar

1. Recipe: Amylii nitritis 0,5

Da tales doses numero 3 in ampullis

Signa: Dastro'molga 2-3 tomchi tomizib hidlansin

Stenokardiya hurujida qo'llaniladi.

2. Recipe: Amiodoroni 0,2

Da tales doses numero 20 in tabulettis

Signa: 1-tabletkadan kuniga 3 mahal ovqatdan so'ng ichish uchun

Yurak toj tomirlarning qarshiligini kamaytirib, miokardning kislorod bilan taminlashini yaxshilaydi

3. Recipe: Apressini 0,025

Da tales doses numero 20 in tabulettis

Signa 1-tabletkadan kuniga 4 mahal ovqatdan so'ng ichish uchun .

Gipertoniya qo'llaniladi.

4. Recipe. Solutionis Bamethani sulfatis 1 % 10,0

Da.

Signa: 20 tomchidan kuniga 3 mahal ichiladi.

I-II darajali endartritlarda qo'llaniladi.

5. Recipe: Verapamili 0,04

Da tales doses numero 20 in tabulettis

Signa: 1 tabletkadan kuniga 3 mahal ichilsin

Aritmiyaga qarshi

Recipe: Solutionis Verapamili 0,25% 2,0

Da tales doses numero 6 in ampullis

Signa: venalarga 2 mldan yuboriladi.

6. Recipe: Tabulettae Vincapani 0,01 numero 20

Da.

Signa: 1 tabletkadan kuniga 3 mahal ichilsin

Gipertoniyaning ilk bosqichlarida qo'llaniladi.

7. Recipe: Halidori 2,5 % 2,0

Da tales doses numero 10 in ampullis

Signa: 2 ml dan mushak orasiga yuboriladi.

Toj tomirlarning spazmalarini bartaraf etish uchun

8. Recipe: Solutionis Devincani 0,5 % 1,0

Da tales doses numero 10 in ampullis

Signa 1-2 mldan mushak orasiga yuboriladi.

Gipertoniya ishlatiladi.

9. Recipe: Dibazoli 0,02

Sacchari 0,3

Misce fiat pulvis

Da tales doses numero 20

Signa: 1-poroshokdan kuniga 1 mahal ichish uchun

Recipe: Solutionis Dibazoli 1 % 2,0

Da tales doses numero 10 in ampullis

Signa: 1-ml dan kuniga 1 mahal teri ostiga yuborilsin

Toj tomirlar yetishmovchiligida qo'llaniladi

10. Recipe: Tabulettae Dimidini 0,025

Da tales doses numero 20

Signa: 1 tabletkadan kuniga 3 mahal ovqatdan so'ng ichiladi

Periferik tomirlarning spazmlarida ishlatiladi.

11. Recipe: Dimecarbini 0,02

Da tales doses numero 20 in tabulettis

Signa: 1 tabletkadan kuniga 3 mahal ichiladi.

Gipertoniya qo'llaniladi.

12. Recipe. Carbochromeni 0,075

Da tales doses numero 20 in tabulettis

Signa: 1 tabletkadan kuniga 3 mahal ichish uchun

Stenokardiyada ishlatiladi.

13. Recipe: Nihexyni 0,25

Da tales doses numero 20 in tabulettis

Signa: 1 tabletkadan kuniga 3 marta ichish uchun

Bosh miya qon tomirlari aterosklerozida qo'llaniladi.

14. Recipe: Solutionis Nitroglycerini 1% 5,0

Da.

Signa 2-3 tomchisini tilga tomiziladi.

Stenokardiya xurujida bartaraf etish uchun qo'llaniladi.

15. Recipe: Euphyllini 0,1

Ephedrini hydrochloridi

Dimedroli ana 0,02

Sacchari 0,3

Misce, fiat pulvis

Da tales doses numero 20

Signa: 1 poroshokdan kuniga 3 mahal ichish uchun

Yurak toj tomirlarining surunkali yetishmovchiligida, yurak astmasi, insultda qo'llaniladi.

16. Recipe: Tincturae Scutellariae 40,0

Da.

Signa: 30 tomchidan kuniga 3 mahal ichiladi.

Gipertoniyaning ilk bosqichlarida qo'llaniladi

17. Recipe: Decocti corticis Eucommiae 10,0: 200,0

Da.

Signa: 1 osh qoshiqdan kuniga 3 mahal ichiladi.

Gipertoniya qo'llaniladi.

18. Recipe. Ajmalini 0,05

Da tales doses numero 20 in tabulettis

Signa: 1 tabletkadan kuniga 3 mahal ichiladi.

Angionevrozlarda qo'llaniladi.

19. Recipe: Novocainamidi 0,25

Da tales doses numero 20 in tabulettis

Signa. 2 tabletkadan kuniga 3-4 mahal ichish uchun

Paroksizmal taxikardiyada qo'llaniladi.

20. Recipe: Chloracyzini 0,015

Da tales doses numero 20 in tabulettis

Signa. 1 tabletkadan kuniga 3 mahal ichiladi.

Yurak toj tomirlarning xronik yetishmovchiligida aterosklerozida qo'llaniladi.

21. Recipe: Suppositoria cum Theophyllini 0,2

Da tales doses numero 10 in scat. orig

Signa: 1 shamchadan kuniga 2 mahal ishlatiladi.

Yurak toj tomirlarining xronik yetishmovchiligida, yurak va buyrak kasalliklari natijasida badanga shish kelgan hollarda ishlatiladi.

22. Recipe: Theobromini 0,25

Da tales doses numero 20

Signa: 1-poroshokdan kuniga 3 mahal ichish uchun

Miya va yurak tomirlari tomirlar spazmida qo'llaniladi.

23. Recipe. Themisali 0,5

Da tales doses numero 20

Signa. 1-poroshokdan kuniga 3-4 mahal ichiladi.

Gipertoniya da ishlatiladi.

24. Recipe: Tabulettae Pastinacini 0,02 N 20

Da.

Signal 1 tabletkadan kuniga 3 mahal ichiladi.

Stenokardiyada xurujlarni oldini olish uchun

25. Recipe: Solutionis Papaverini hydrochloridi 2 % 2,0

Da tales doses numero 10 in ampullis

Signa. 2 mldan teri ostiga yuboriladi.

Gipertoniya, stenokardiya, Endartrit

Miya tomirlari spazmida ishlatiladi

